تعیین فرم فضاهای آموزشی منطقه جنوب استان کرمان با استفاده از الگوی کپر

سعید زندوکیلی[1] کورش افضلی[2]

۱)کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان Mehraz63@yahoo.com
۲) استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

چکیده

در این مقاله سعی شده است تا تحولات و دگرگونیهای معماری فضاهای آموزشی و مدارس با توجه به تاثیر پذیری از فرهنگ و اقلیم گرم و خشک بررسی شود و با بهره گیری و الگو پذیری از ساختار کپر که منتج از آن اقلیم خاص می باشد نمونه ای بعنوان طرح پیشنهادی ارائه گردد. از آنجا که طراحی مدارس و فضاهای آموزشی از عوامل خاصی چون فرهنگ ، اقلیم ، اقتصاد و غیره تاثیر می پذیرد نقد و طراحی اینگونه فضاها تنها با نگاه مختصر و گذرا به فرهنگ و اقلیم آن منطقه امکانپذیر نیست . لذا در این نوشتار علاوه بر بررسی عوامل اقلیمی و ویژگیهای مناطق گرم و خشک و تاثیر آن بر فضا های آموزشی به اصول پایداری در مدارس سنتی پرداخته و با در نظر گرفتن معایب و محاسن ساختار کپر به طرح پیشنهادی مدارس در اقلیم گرم و خشک می رسیم. در پی دستیابی به چگونگی رفع نیازهای انسان و ایجاد فضاهای مطابق با این اقلیم است که گرایش به تغییر فرم و سازه ساختمانهای آموزشی ضروری بنظر می رسد. بنابراین لازم است به بعضی از استانداردها و نیازمندیهای فضاهای آموزشی، قانونمندی روشهای طراحی متناسب با عوامل تاثیر گذار فرهنگ و اقلیم در ساختمانهای آموزشی توجه شود.

واژه های کلیدی

فرم فضاهای آموزشی – جنوب استان کرمان – کپر

۱. مقدمه

آنجا که مسائل اقلیمی و اقتصادی توامان مطرح می گردند تغییراتی در حین طراحی و اجرای بناها بوجود می آید که این دگرگونیها در مناطق گرم و خشک می آید و سبب تغییر فرم و سازه بناها و همچنین مدارس شده است. پیشنهاد طرحهای موافق با خواسته ها و نیازهای
آموزشی فرهنگی ساکنین و در نظر گرفتن فرآیند تاثیر اقلیم منطقه بر معماری فضاها از اهمیت بارزی برخوردار است.

در روند این تحقیق ، جهت دستیابی به الگوی مناسب معماری فضاهای آموزشی مناطق کپر نشین جنوب استان کرمان تئوریهای پایه ای معماری اقلیمی و بومی منطقه و همچنین ساختار کپر پر

داخته شده و یک نمونه طرح پیشنهادی برای طراحی فضاهای آموزشی شهرهای کپر نشین ارائه میشود و سعی بر آن شده در طی این مقاله به سولات زیر پاسخ داده شود فرآیند تکامل ساختار معماری مدارس شهرهای جنوبی کرمان با تاثیر پذیری از عوامل فرهنگ و اقلیم بومی چگونه بوده است ویژگی الگوی در مدارس کپری در این مناطق چه بوده است.
فرآیند طراحی مدارس در صورت تاثیر پذیری از الگوی کپر چگونه خواهد بود؟

۲.تاثیر فرهنگ در شکل پذیری مدارس

ساختمان و بناها از ابداعات و دست ساخته های بدیع و همیشگی انسان در هر فرهنگ و تمدنی بوده است . در عصر حاضر مدارس از مهمترین نهادهای اجتماعی – تربیتی – آموزشی یکی از مهمترین مدارس بوده اند که در پاسخگویی به نیازهای آموزشی و تربیتی انسانها بوجود آمده اند.این بناها با توجه به اینکه بایستی که گویای فرهنگ ، آداب و سنن و رسوم ملی و مذهبی منطقه باشند از اهمیت بسزایی برخوردارند.

مدرسه نهادیست که در راستای یک رشته مقاصد پیچیده به وجود آمده و صرفا یک ساختار نیست .از آنجایی که ساختن یک مدرسه پدیده ای فرهنگی است در نتیجه شکا این بنا شدیدا متاثر از محیط فرهنگی است . امروز عامل فرهنگ بایستی همتراز عامل اقلیم بررسی گردد و یکی از عوامل تاثیر گذار بر شکل بناست(هالکر،۱۳۸۹،۱۰۲).

موقعیت جغرافیایی یکی از موثرترین عوامل اجتناب ناپذیر در تنوع و شکل پذیری تمدن و فرهنگ آموزش و پرورش هر ملتی دارد. از همین رو شیوه زندگی ، تمدن ، فرهنگ نهادهای اجتماعی و نظامها متفاوت است بنابراین تنوع فرهنگی و اقلیمی ایران در طول دوره های متفاوت شکلهای گوناگون ارزشمندی در قالب معماری و شهرسازی بوجود آورده است. دگرگونی فرهنگها در یک محدوده جغرافیایی با شرایط اقلیمی متفاوت یکسان نیست.

این مقاله طبق مجوز شماره ۹۳/۱۷/۸۰۵ مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری RICeST زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در آن مرکز نمایه و منتشر شده است.